

HE 126/2022 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaivoslain muuttamisesta

Eduskunnan talousvaliokunta, 28.10.2022

Lakimies, varatuomari Sami Hämäläinen

Työtä ja hyvinvointia koko Suomeen • Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Kaivostoiminnan ja matkailun yhteensovittaminen

- Kaivostoiminta ja matkailu vahvistavat monien alueiden elinkeinoelämää ja työllisyyttä sekä kulkuyhteyksiä.
- Suomen matkailun yksi vahvuuksista on puhdas luonto.
- Kaivostoiminta ja puhdas luonto eivät kuitenkaan helposti sovi yhteen.
- Kaivostoiminta ei sovi niille alueille, missä matkailuun perustuvat elinkeinot pohjautuvat puhtaaseen luontoon ja hiljaiseen äänimaisemaan.
- Kaivosten avaaminen uhkaa jo nykyisellään tällaisia paikkoja muun muassa Kuusamossa ja Kolarissa sekä Saimaan vesistön alueella.

Kaivosluvan ja ympäristöluvan yhteensovittaminen

- Hallitusohjelmaan on kirjattu kaivoslain yhdeksi tavoitteeksi parantaa kaivosluvan ja ympäristöluvan yhteensovittamista.
- Lakiehdotus ei sitä kuitenkaan tee.
- Yhteensovittamislaki tarjoaa mahdollisuuden lupien yhteiskäsittelyyn – se on kuitenkin suostumukseen perustuva ja vapaaehtoinen menettely.
- On välttämätöntä, että kaivoshankkeen ympäristövaikutukset on ennen kaivosluvan myöntämistä selvitetty.
- Kaivoslakiin tulee lisätä säännös, jonka mukaan kaivosluvan edellytyksenä tulee olla kaivoshankkeelle myönnetty ympäristö- ja vesitalouslupa.

Intressivertailu

- Lakiehdotus ei sisällä intressivertailua koskevaa säännöstä.
- Kaikkien toimijoiden kannalta olisi tärkeää, että jo mahdollisimman aikaisessa vaiheessa olisi tieto siitä, jos kaivoshanketta ei voida toteuttaa.
- Kaivostoiminnasta aiheutuvia riskejä ja haittoja ei voida riittävästi vielä arvioida alueen kaavoittamisen yhteydessä.
- Erilaiset intressit tulevat arvioiduksi lupaharkinnan yhteydessä.
- Lupaviranomaisen tulee punnita hyötyjä ja haittoja.
- Intressivertailua koskeva säännös on lisättävä kaivoslakiin.

Malminetsintä- ja kullanhuuhdontaluvan myöntämisen esteet

- Lakiehdotuksen mukaan lupaa ei saa myöntää alueelle, jonka osalta kunta vastustaa luvan myöntämistä kaavoituksesta johtuvasta tai muusta alueiden käyttöön liittyvästä painavasta syystä, jollei tärkeä yleinen etu edellytä luvan myöntämistä.
- Yleisen edun lisääminen poikkeukseksi kuntien oikeuksiin heikentää kuntien vaikutusmahdollisuuksia.
- Poikkeus vaarantaa paikallisdemokratian toteutumisen lupaharkinnassa.
- Lakiehdotuksen 46 §:n 1 momentin 7 kohtaan tehty lisäys poikkeuksesta malminetsintä- ja kullanhuuhdontaluvan myöntämiseksi tärkeän yleisen edun perusteella tulee poistaa.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

- Lakiehdotukseen sisältyvä yleinen siirtymäsäännös koskisi ennen lain voimaantuloa jätettyjen lupahakemusten ja muiden asioiden käsittelyä.
- Kaivosluvat tulisi saattaa tämän lain vaatimusten mukaisiksi kuitenkin viimeistään viiden vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta.
- Viiden vuoden siirtymäaika on liian pitkä.
- Lain muuttamiselle asetettujen tavoitteiden saavuttaminen on tarpeen saattaa voimaan nopealla aikataululla.
- Siirtymäaika tulee ensisijaisesti joko kokonaan poistaa tai toissijaisesti lyhentää se kahteen vuoteen.